

**2020 M. GEOGRAFIJOS VALSTYBINIO BRANDOS EGZAMINO UŽDUOTIES
 VERTINIMO INSTRUKCIJA**

(Pagrindinė sesija)

I d a l i s

Maksimalus įvertinimas – 25 taškai. 1–25 klausimo kiekvienas teisingas atsakymas vertinamas 1 tašku.

Klausimas	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Teisingas atsakymas	C	D	C	B	A	D	B	C	D	A	D	A

Klausimas	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Teisingas atsakymas	C	C	C	B	B	A	D	B	D	B	D	C	C

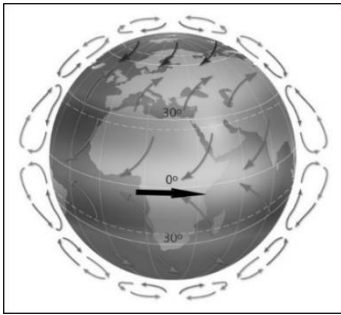
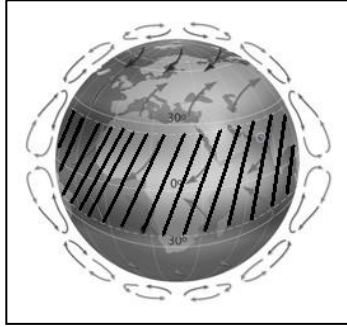
II d a l i s

Maksimalus įvertinimas – 75 taškai.

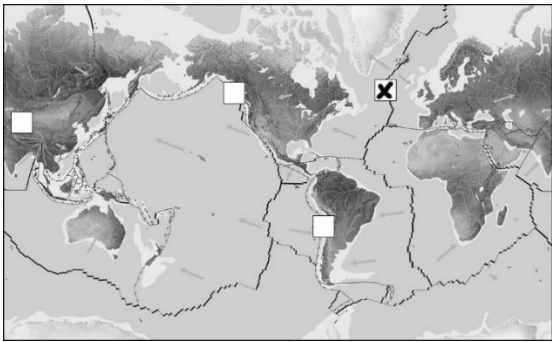
Toliau pateikiami II dalies klausimų atsakymai. Vertintojas privalo vertinti tiksliai pagal pateiktą vertinimo instrukciją. Žvaigždute (*) pažymėtų klausimų atsakymai gali būti suformuluoti ir kitais žodžiais, svarbu, kad atsakymas būtų teisingas. Skliaustuose () yra pateikti atsakymų sinonimai. Pasviruoju brūkšniu (/) atskirti galimi teisingi atsakymai.

Kl. Nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
26		10	
1	Apie 750 m (galima 50 m paklaida).	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2 *	~0,3 km ² (galima 0,05 km ² paklaida).	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3	<ul style="list-style-type: none"> • Spygliuočių miškas / Miškas. • Kalva. • Aukščiausia vieta 157,6 m virš jūros lygio. • Pelkė. • Miško keliukai. • Vilnia / upė. • Miško kvartalinės linijos. • Pieva. • Dauba. 	3 2 1 0	Už teisingai įvardytus 3 objektus. Už teisingai įvardytus 2 objektus. Už teisingai įvardytą 1 objektą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4 *	Žemiausia vieta yra Vilnios upės vaga / Vilnios upė / upė.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5	<i>Kairysis krantas</i> yra žemas / yra pievų / iškilęs apie 141–143 m virš jūros lygio. <i>Dešinysis krantas</i> yra status / yra miškas / iškilęs apie 152–155 m virš jūros lygio.	2 1 0	Už teisingai apibūdintus kairįjį ir dešinį upės krantus. Už teisingai apibūdintą 1 krantą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
6 *	<ul style="list-style-type: none"> • Urbanizacija (upė teka per urbanizuotą teritoriją, todėl ji teršiama miesto nuotekomis). 	2 1	Už teisingai nurodytas 2 grėsmes. Už teisingai nurodytą 1 grėsmę.

Kl. Nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
	<ul style="list-style-type: none"> • Rekreacijos plėtra (upė teršiama poilsiautojų išmestomis šiukšlėmis). • Intensyvus ūkininkavimas (upė teršiama dirbamuose laukuose ir soduose naudojamomis cheminėmis trąšomis). 	0	Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
27		10	
1 *	<ul style="list-style-type: none"> • Tarptautinis pripažinimas. • Politinis saugumas. 	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2 *	<p>Jungtinių Tautų tikslai:</p> <ul style="list-style-type: none"> • siekti išsaugoti tarptautinę taiką ir saugumą (esant reikalui, imtis veiksmingų kolektyvinių priemonių taikai apsaugoti, karų grėsmei pašalinti ar agresijai likviduoti); • puoselėti draugiškus valstybių tarpusavio santykius; • siekti tarptautinio bendradarbiavimo sprendžiant ekonomines / socialines / kultūrinės / humanitarines problemas / ugdant ir skatinant pagarbą žmogaus teisėms bei laisvėms; • būti tautų, kurios siekia minėtų tikslų, veiklos derinimo centru. 	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 tikslus. Už teisingai nurodytą 1 tikslą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3 *	<p>Lietuva prisideda prie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • taikos ir tarptautinio saugumo palaikymo; • tarptautinės humanitarinės teisės; • ginklų kontrolės ir nusiginklavimo; • žmogiškojo saugumo; • tvaraus ekonominio ir socialinio vystymo; • žmogaus teisių užtikrinimo. 	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 pavyzdžius. Už teisingai nurodytą 1 pavyzdį. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta
4 *	<ul style="list-style-type: none"> • Teikia pastogę. • Teikia medicininę pagalbą. • Teikia maisto. • Tiekia teisinę pagalbą (rūpinasi pabėgėlių advokacija). 	3 2 1 0	Už teisingai nurodytas 3 pavyzdžius. Už teisingai nurodytus 2 pavyzdžius. Už teisingai nurodytą 1 pavyzdį. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5 *	<ul style="list-style-type: none"> • Į šalį atvykę pabėgėliai keičia darbo rinkos pusiausvyrą (menkai kvalifikuoti atvykėliai vis labiau konkuruoja dėl darbo vietų su žemos kvalifikacijos vietos gyventojais). • Priėmusi šalis turi išlaikyti pabėgėlius. • Pabėgėliams turi būti suteikiamas nemokamas švietimas. • Pabėgėliams reikia suteikti būstą. • Šalis turi skirti lėšų pabėgėlių integracijai. • Didėja asocialaus elgesio grėsmė / nusikalstamumas. 	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 pavyzdžius. Už teisingai nurodytą 1 pavyzdį. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
28		10	
1	<p><i>Vėjai</i> – pasatai. <i>Šiaurės pusrutulyje</i> – šiaurės rytų / ŠR. <i>Pietų pusrutulyje</i> – pietryčių / PR.</p>	3 2	Už teisingai nurodytus vėjus ir kryptis. Už teisingai nurodytas 2 pozicijas.

Kl. Nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
		1 0	Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2 *	Maždaug ties 30° geografinė platumą , kur vyrauja aukštas atmosferos slėgis, oras leidžiasi žemyn ir pradeda judėti pusiaujo link , kur yra žemo slėgio juosta. Šis vėjas dėl Žemės sukimosi apie savo ašį (Korioliso jėgos) Šiaurės pusrutulyje nukrypsta į dešinę, o Pietų pusrutulyje – į kairę . Taip susidaro šiaurės rytų ir pietryčių pasatai.	2 1 0	Už teisingai ir išsamiai paaiškintą vėjų susidarymą. Už iš dalies teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3 *	Ties pusiauju susidaro tarpatografinė konvergencijos zona (TKZ) . Čia formuojasi stiprios konvekcinės srovės. Jos kelia aukštyr šiltą ir drėgną orą, susidaro žemo slėgio sritis / debesys , iškrinta daug kritulių .	2 1 0	Už teisingai nurodytus du procesus, vykstančius atmosferoje ties pusiauju. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4	Vakarų.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5 *		1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
6 *	Zona tarp šiaurės ir pietų atogrąžų juostų. 	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
29		10	
1 *	<ul style="list-style-type: none"> • Palankus klimatas pramonės plėtrai. • Gausi imigracija. • Gausios ir lengvai pasiekiamos pramonei plėtoti reikalingos žaliavos (akmens anglis, nafta, gamtinės dujos, geležies rūda, urano rūda). • Pakanka vandens išteklių čia plėtoti įvairias pramonės šakas. • Ežerai ir upės sudaro galimybes lengvai pervežti prekes ir žaliavas. • Tankiai apgyvendinta teritorija. 	3 2 1 0	Už teisingai nurodytas 3 priežastis. Už teisingai nurodytas 2 pozicijas. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2 *	<i>Veiksny:</i> Vandens ištekliai / Vandens artumas / Naudingosios iškasenos.	3	Už teisingai nurodytą veiksnį ir įvardytus du iššūkius.

Kl. Nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
	<i>Iššūikiai:</i> <ul style="list-style-type: none"> ežerų tarša / vandens tarša; oro tarša. biologinės įvairovės nykimas. 	2 1 0	Už teisingai nurodytas 2 pozicijas. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3	<ul style="list-style-type: none"> Geležies rūdos; Akmens anglių; Titano rūdos; Naftos. 	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 naudingųjų iškasenų pavyzdžius. Už teisingai nurodytą 1 pavyzdį. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4 *	183 m virš jūros lygio. Įrengti šliuzai / užtvankos.	2 1 0	Už teisingai nurodytą aukščių skirtumą ir sprendimą. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
30		10	
1	Estija.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2	<ul style="list-style-type: none"> Telšių. Panevėžio. Utenos. Alytaus. 	2 1 0	Už teisingai nurodytas 2 apskritis. Už teisingai nurodytą 1 apskritį. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3 *	Vilniuje. Miestas sparčiai auga dėl vidinės imigracijos / didesnio gimstamumo.	2 1 0	Už teisingai nurodytą miestą ir prognozę. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4 *	<i>Demografinės problemos:</i> <ul style="list-style-type: none"> gyventojų skaičiaus mažėjimas (depopuliacija); spartus gyventojų senėjimas. Emigracija. <i>Poveikis ūkiui:</i> <ul style="list-style-type: none"> darbingo amžiaus žmonių trūkumas; mažiau surenkama mokesčių į valstybės biudžetą; didėjančios išlaidos socialinei sistemai. <i>Priemonės:</i> <ul style="list-style-type: none"> parama vaikų auginančioms šeimoms; investicijos ir darbo vietų kūrimas regionuose; socialinės atskirties mažinimas; sveikatos paslaugų prieinamumo didinimas; emigracijos mažinimo politika. 	5 4 3 2 1 0	Už teisingai nurodytas dvi demografines problemas, poveikį ūkiui, dvi priemones. Už teisingai nurodytas 4 pozicijas. Už teisingai nurodytas 3 pozicijas. Už teisingai nurodytas 2 pozicijas. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
31		9	
1 *	Litosferos plokštė – Žemės litosferą sudaranti tektoninės kilmės uolienų plokštė, plūduriuojanti ant pusiau išsilydžiusių mantijos sunkesniųjų uolienų.	2 1 0	Už teisingą ir išsamų atsakymą. Už iš dalies teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2 *	<i>Litosferos plokščių tipai:</i> žemyninės / žemynų ir vandenyninės / vandenynų. <i>Skiriasi:</i> <ul style="list-style-type: none"> Žemyninės litosferos plokštės susidariusios iš granitų, o vandenyninės litosferos plokštės susidariusios iš bazaltinių / bazinių uolienų. 	3 2 1 0	Už teisingai nurodytus litosferos plokščių tipus ir nurodytus du jų skirtumus. Už teisingai nurodytas 2 pozicijas. Už teisingai nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.

Kl. Nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
	<ul style="list-style-type: none"> Žemyninės litosferos plokštės senesnės (amžius gali siekti 4 mlrd. m.), o vandenyninės jaunesnės (amžius gali siekti 200 mln. m.). Žemyninės litosferos plokštės yra storesnės už vandenyninės litosferos plokštes / žemyninių litosferos plokščių storis siekia iki 70 km, o vandenyninių litosferos plokščių storis siekia iki 6–11 km. 		
3 *	<ul style="list-style-type: none"> Žemės drebėjimai. Ugnikalniai. Kalnų formavimasis. Giliavandenės įdubos. Atsiveria plyšiai. 	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 bruožus. Už teisingai nurodytą 1 bruožą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4	Konstruktivusis pakraštys. / Išsiskiriančios plokštės.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
5		1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
32		7	
1 *	Tarpvalstybinį / Etninį.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2 *	Kelių šalių teritorijoje gyvenančių kurdų siekis sukurti savo nepriklausomą valstybę.	1 0	Už teisingą atsakymą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
3 *	<ul style="list-style-type: none"> Turkijos. Sirijos. Armėnijos. Irako. Irano. 	3 2 1 0	Už teisingai nurodytas 3 valstybes. Už teisingai nurodytas 2 valstybes. Už teisingai nurodytą 1 valstybę. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
4 *	<ul style="list-style-type: none"> Kurdai šalyse, kuriose gyvena, patiria priespaudą ir vietinės valdžios persekiojimus. Vidinė kurdų nesantaika. / Tauta pasidalijusi į daugelį konkuruojančių partijų ir frakcijų. Kurdų tautos išsibarstymas po skirtingas šalis. Valstybės, kuriose gyvena kurdai, nenori pripažinti kurdų gyvenamųjų teritorijų nepriklausomybės. 	2 1 0	Už teisingai nurodytus 2 sunkumus. Už teisingai nurodytą 1 sunkumą. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta
33		9	
1 *	Geografinė zona – stepės / pampa / prerija. Geografinis paplitimas:	7	Už teisingai įvardytą geografinę zoną (1 taškas), geografinį paplitimą (2 taškai), klimato būdingus

Kl. Nr.	Atsakymas	Taškai	Pastabos
	<ul style="list-style-type: none"> • didžiausius plotus užima Europoje ir Azijoje – stepių juosta driekiasi nuo pietų Ukrainos iki Mongolijos ir Šiaurės rytų Kinijos; • nemaži stepių plotai yra Šiaurės Amerikos viduryje; • nemaži stepių plotai yra Pietų Amerikos pietryčiuose; • vidutinių platumų klimato juostoje. <p><i>Klimato būdingi požymiai:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • karšta vasara (20–30 °C) ir šalta žiema (nuo –5 iki –30 °C); • sausringas / aridinis, per metus iškrinta 250–800 mm kritulių. <p><i>Augalija</i> – auga žemos, retos žolės, plačiai paplitusios tik kelios varpinių augalų rūšys (vyrauja ašuočiai, eraičiai), kiekiai.</p> <p><i>Dirvožemiai</i> – drėgnesnėse stepėse paplitęs juodžemis (vienas derlingiausių pasaulio dirvožemių), sausringesnėse – kaštoninis dirvožemis.</p>	6–1 0	požymius (2 taškai), augaliją (1 taškas), dirvožemius (1 taškas). Už teisingai nurodytą 6–1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.
2 *	<p><i>Kraštovaizdis</i> – stepės yra atviri plotai, padengti žolynais, medžių stepėse galima aptikti tik palei upes / agrarinis.</p> <p><i>Ūkinė veikla vykdoma dėl</i> derlingo juodžemio. (Stepės yra suartos, natūralių pievinių stepių beveik neliko.)</p>	2 1 0	Už teisingai apibūdintą kraštovaizdį ir nurodytą intensyvios žmogaus ūkinės veiklos priežastį. Už teisingą nurodytą 1 poziciją. Klaidingai atsakyta arba neatsakyta.